

det slipper de særlige Byrder, som det havde paa det privilegerede Hartkorn, saa tror jeg, at der er givet fuld Erstatning, maaffee endda paa nogle Steder lidt til. — Uretfærdig mener jeg Udkastets Maade at ordne Sagen paa er, fordi Udkastet vil have givet Erstatning for endeel Hartkorns Vedkommende, som allerede ved Grundlovens Sanction har mistet Skattefriheden, nemlig Lehnbesiddernes Frihedshartkorn. Grundlovens § 97 siger: at „enhver i Lovgivningen til Adel, Titel og Rang knyttet Forret er affkaffet.“ Hvorledes kan nu Regjeringen med Ret ville have, at der skal gives Erstatning, fordi Lehnbesidderne miste deres Skattefrihed for respective 300 og 100 Tdr. Hartkorn, vel at mærke, ikke af deres Hovedgaardes Hartkorn, men af Bøndergodsets Hartkorn? Jeg maa tilstaae, at dette gaar langt over min Forstand og vistnok midt ind i de Retslærdes; thi en kyndig Jurist, som jeg har spurgt derom, forstaaer det heller ikke.

Dog, jeg vil haabe, at fornødne Endringsforslag ville blive stillede, saaledes at man med lidt Billighedshensyn fra begge Sider kan komme til at stemme for, at Loven allerede nu kan udkomme. Saaledes, som den foreligger i Udkastet, hverken kan eller vil jeg ønske at den udkommer, thi i saa Fald vilde Misforholdet blive uhyre stor, og, førend dette skal skee, maa Alt heller blive, som det er, endnu lidt. Kan det ikke blive saaledes, at de Nulevende dog høste nogen Nytte af Forandringen, saa lad os ikke afgjøre denne Sag for vore Efterkommere endnu. De ville maa skee ikke takke os derfor.

Forinden jeg sætter mig, skal jeg tillade mig at imødegaae en Ytring af den høitagtede Indenrigsminister i forrige Møde. Den høitagtede Minister yttrede nemlig, „at naar denne Lov, gif igjennem, var der ikke mere forskellige Interesser imellem det frie og ufrie Hartkorn.“ Men den Afgjørelse, som er betroet Amtsraadene i flere af denne Lovs Paragraffer, angaaer jo netop Tvivspunkter imellem det forskellige Hartkorn.

David: Jeg skal i nærværende Sag slutte mig til de Talere, som have udviklet, hvor hensigtsmæssigt, ja hvor nødvendigt det er, at Hartkornets Egalisering, som saa længe og

almindeligt har været. Gjenstanden for Folkets Duffer, nu ogsaa bliver fuldbyrdet. Jeg skal derfor ikke opholde mig ved hvad der er blevet anført imod nu at udføre det, som for ikke mange Aar siden tilbage blev betragtet som et af de vigtigste Formaal for den reformerende Bestræbelse. Jeg skal ligeledes slutte mig til de Talere, som have udviklet og godtgjort, at, naar Hartkornets Egalisering bliver bragt tilveie ad den i Lovudkastet betegnede Vej, saa vil en virkelig Lighed være tilstede mellem det ene og det andet Slags Hartkorn; og jeg kan derfor slet ikke gaae ind paa den Anskuelse, at Egaliseringen ikkun skulde være udsat, men ikke fuldbyrdet, fordi man vælger en Afgjørelsesmaade til Ulighedens Bortrydelse, hvorefter den Termin, da Finantserne ville indtræde i den fulde Nydelse af hvad der for dem endeligt vil resultere af Hartkornets Egalisering, bliver udsat i kortere eller længere Tid. Ved at betragte den hele Forholdsregel som en Udsættelse, om den end for Finantsernes Vedkommende kunde have en Udsættelses Virkning, tror jeg, at man forvikler Spørgsmaalet, som egentlig foreligger til Afgjørelse; og det forekommer mig, at, naar man vil tilegne sig Paterniteten af denne Anskuelse ved en Afhandling, som skal være skreven i Aaret 1846, saa tillægger man sig en Gre, forsaavidt man betragter det som en Gre, man ikke har Krav paa. Da nemlig Sagen om Hartkornets Egalisering i Aaret 1844 blev foretagen i Roeskilde Stænderforsamling, blev der allerede antydet den selv samme Vej, hvorpaa man nu er indslaaet. Det blev nemlig da af Forsamlingen udtalt, „at, skjøndt en Anvendelse af Statens Penge til at udbetale den fornødne Capital, hvorved vilde vindes en fast aarlig Rente af 4 pCt. — og dengang var det foreslaaet at egalisere ved at give fuld Erstatning — maatte anses for ikke usordeelagtig, turde det dog fortjene at komme under Overveielse, om ikke Capitalet kunde erholdes som Laan til en lavere Rentefod, f. Ex. 3½ pCt., i hvilket Tilfælde den overskydende ½ pCt. kunde anvendes til Laanets Amortisation“. Dengang tænkte man rimeligviis paa at gjøre et udenlandsk Laan til 3½ pCt., der vilde kunne amortiseres, naar